

holul grafic al esenței sociale din conflictul piesei lui Kleist : intervenția înaltului personaj venit să amendeze un jude plin de vicii și făcător de abuzuri, chiar cînd își duce la îndeplinire misiunea, pedepsind vinovatul, nu reușește să schimbe cu nimic „cadru” care îngăduie apariția unor astfel de practici. Totul sfințește acolo unde — mai devreme sau mai târziu — va trebui să reînceapă o nouă corecție.

Așa cum a fost imaginat și realizat, decorul slujește viziunii scenice a regizorului Dan Micu. Spectacolul vădește subtile utilizări ale acestui plan înclinat; pe el se desfășoară *spectacolul mentalității* locuitorilor în mijlocul cărora își face mendrele judele: prejudecățile și superstițiile, credulitatea pîritorilor și împricinărilor, alunecarea lor în înșelătoarea perorație a judeului-făptaș de rele, micile conflicte și marile lor disperări comice etc., toate acestea se petrec într-o mișcare precipitată, într-o vinzoleală a interpretelor rostogolindu-se

spre josul pantei. Orice revoltă, orice nouă mărturie care limpezește mobilul și-l incriminează pe adevăratul făptaș se petrec într-o urcare a acestui podium.

Personajele apar și dispar pe sub același podium: fragmentata prezență a personajelor în decursul judecății pricinii sugerează infanțila lor imposibilitate de a-și menține atenția asupra uneia și a celeiași acțiuni aflate în desfășurare; situație pe care judele nu se sfiște să o speculeze în folosul său. În fine, planul înclinat a oferit scenografului aluzia la tipul de figurare bruegelian: eșalonarea personajelor pe o suprafață cu o perspectivă forțată, care permite o extensie a desfășurării narative, fără discriminările impuse de „perspectiva artificială” între acțiuni de prim și de ultim plan.

Decorul lui Ion Dogar Marinescu se dovedește inspirat și oportun intenției regizorale, participînd spectaculos la izbînda artistică a acestei excelente montări.

Interterețe

FLORIAN POTRA

Gioconda încruntată

Cine nu cunoaște — măcar din fotografii — splendidele case ale culturii din Bacău, din Pitești, din Sibiu, din Suceava, din Galați, pentru a cita doar cîteva lăcașe la fel de frumoase pe dinafară ca și pe dinăuntru, moderne, funcționale, cu o linie arhitecturală ce aparține prezentului, dar și viitorului?! Toate, plasate, urbanistic, în inima orașelor, în vatra unde arde și de unde iradiază neconținut flacăra vie a noii civilizații socialiste. Cine, străbătînd satele, n-a observat, la scară, prezența evidentă a căminelor culturale, mai vechi și mai de curînd înălțate, toate, însă, sau aproape toate, model de gospodărire și întreținere?

Izbește, de aceea, prin contrast, orice caz de abatere de la verticală, cum ar fi spus Arghezi. Adică, orice situație de incurie, de neglijență, de indolență. Umberto Eco descria într-un eseu

ceea ce el însuși numise „efectul Gioconda”: într-un desen reprezentînd o masă de sute de fețe omenești care rid cu gura pînă la urechi, figura Giocondi, cu enigmaticul ei zîmbet, provoacă un anumit șoc, vizual și moral. Dar Gioconda la care mă refer nici nu mă zîmbește, ci plînge, mîhnită. De fapt, nici nu mai e o Giocondă, e un fel de Leneș arătat cu degetul de ceilalți șase pitici ai Albei-ca-zăpada...

Este vorba de sediul Teatrului de Stat din Reșița, nu foarte nou, dar nici foarte vechi, o construcție solidă și demnă. Încă din fața intrării simți că ambianța nu e primitoare: scuarul seamănă mai mult cu cel dintr-o halță de cale ferată, iar panourile publicitare, cu fotografii din spectacolele teatrului, par, de asemenea, anunțuri în legătură cu traficul trenurilor sau al mărfurilor. Holul, apoi, slab luminat,

are ceva de magazie de materiale lemnoase, iar dacă te aventurezi, înainte de primul gong sau în pauză, spre cabinetele de decență, ele te întîmpină cu uși forțate, scoase din fișini, cu faianța știrbă pe porțiuni de metri pătrați, cu becuri lipsă, într-un cuvînt, cu promiscuitate. Iar în sală, cine nimește pe anumite fotolii riscă să dea de imense capete de arc spiral, în realitate, veritabile piroane stricătoare de veșminte și de seninătate, lăstate acolo, parcă, dintr-o glumă proastă.

Îneplicabilă, această nepăsare. Acest dispreț față de propriile bunuri, din partea celor răspunzători, și față de public. Și, fiindcă l-am invocat, cel puțin la spectacolul văzut de mine (marți, 25 ianuarie 1977), publicul reșițean pare impecabil: vestimentație adecvată unei seri de teatru, discreție în gesturi și în glasuri, civilizație a receptării mesajului lansat de pe scenă. Pentru că, într-adevăr, în conceptul, profund exact, de „muncă a spectatorului” intră și atitudinea, individuală și colectivă, de respect față de artă, față de valorile spirituale, ca și față de zestrea materială ce le „înrămează” pe cele dintîi.